

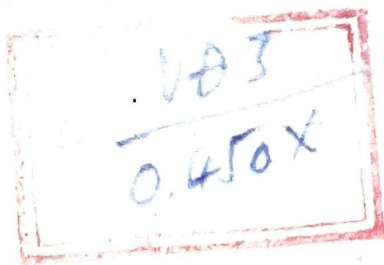

QUANH ĐỒNG , LỬA

V. Ô-XÊ-Ê-VA

KIM ĐỒNG

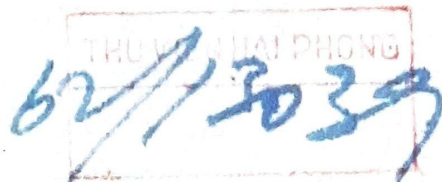
V. Ô - XÊ - Ê - VA

18kg.

QUANH ĐỒNG LỬA

KIM HẢI dịch

Bìa của QUANG THỌ
(Minh họa, vẽ theo bản Nga văn)

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

HÀ - NỘI - 1962

QUANH ĐỒNG LỬA

Một lần, trong chuyến đi trại, một toán thiếu niên rời khỏi trại khá xa và quyết định ngủ đêm trong rừng. Buổi tối, các em đốt đồng lửa lên và luộc khoai. Ngọn lửa chiếu ánh sáng huyền ảo lên các bụi và thân cây; đối với những con mắt quen nhìn chỗ sáng thì mọi vật chung quanh đỏ trở nên tối, tối đen: cả khu rừng, cả những bụi cây chạy dọc theo sườn núi, cả những thân cây bị đẵn và bị cây dương xỉ che phủ; chỉ có mỗi khoảng sáng tròn nhỏ nơi toán thiếu niên đang ngồi sưởi là có vẻ quen thuộc và ấm cúng.

Lửa ấm và món khoai nóng ngon lành làm các em thấy ngót người. Mỗi đứa nhớ đến một chuyện riêng ở nhà mình, đều muốn kể lại cho các bạn nghe để trao đổi tâm tình với nhau.

Va-dim nhếch mép cười nói trước:

— Hồi đó tớ còn bé, tớ nghịch lắm! Thường thường lúc bà tớ ngồi gọt khoai thì tớ — a-lê hấp! — tớ lấy dao cắt tĩa khoai thành những thẳng người nhỏ, rồi lấy que diêm cắm vào làm chân tay. Thế là bà tớ kêu lên: ối ối!...

Va-dim bật cười to ra tiếng, nhưng lập tức ngừng lại và nói tiếp một cách buồn bã:

— Tớ đã làm cho bà tớ phiền lòng...

Lũ trẻ ngạc nhiên.

— Thằng này lạ nhỉ! — Cốt-chi-a hừm một tiếng — Mà vừa kể cái chuyện nghịch ngợm của mày, vừa nhớ lại những chuyện phiền lòng ấy... Tại sao mày như thế?

Va-đim cời than và ngừng đầu lên nhìn quanh các bạn một lượt bằng đôi mắt tối sầm lại.

— Dễ hiểu thôi, chả tại sao cả. Tớ vẫn có cái thói quen thích trêu chọc bà tớ. Tớ yêu bà tớ hơn tất cả mọi người, và bà tớ lại là người đầu tiên phải nghe những lời lỗ mắng của tớ. Tại sao lại như vậy thì tớ cũng chả hiểu...

Đội trưởng Gơ-ri-sa vụt nói to lên:

— Không đâu, cậu hiểu đấy!

Gơ-ri-sa ngồi cách xa đồng lửa, tựa lưng vào gốc cây, nói tiếp:

— Cậu biết đấy, Va-đim, nhưng cậu không muốn tự thú nhận điều đó.

Đôi mắt đen của Va-đim vụt sáng lên, nó quay lại Gơ-ri-sa:

— Cậu cho rằng tớ không đủ nghị lực à? Tớ không kim được mình à?

Gơ-ri-sa nhún vai:

— Không, tại sao cậu lại không đủ nghị lực? Tớ không nghĩ như thế! Cậu là một thằng cứng rắn, cậu có nghị lực. Và cậu có thể kim mình được. Nhưng có phải là bà cậu quấy rầy cậu đâu, mà cần phải kim mình lại. Không, vấn đề không phải như vậy...

Lập tức có một vài tiếng hỏi khẽ chung quanh:

— Thế thì là cái gì?

Gơ-ri-sa chậm rãi:

— Vấn đề là Va-đim không muốn kim mình lại, cậu ấy buông lỏng mình, và lợi dụng việc bà cậu ấy yêu cậu ấy. Mà yếu tức là sẽ tha thứ và cũng không phản nản gì.

Toán thiếu niên nhìn Va-đim. Nó ngồi im lặng nhìn đồng lửa, hai tay ôm đầu gối.

— Gơ-ri-sa này, bọn chúng mình có lẽ đều như thế cả, mà nếu không như thế thì lại còn tệ hơn... Nói thật ra thì mỗi đứa chúng mình đều có một tật xấu nào đó — Cốt-chi-a nói một cách sõi nổi, — Ví dụ như tớ, tớ sẽ kể chuyện tớ... Ở trường với chúng bạn thì tớ một khác, mà ở nhà thì một khác. Ở trường tớ vui vẻ, và hạnh kiểm thì khá. Còn ở nhà thì tớ cau có, câu gắt, nói chung là... tớ gây sự với em gái tớ, tóm lại là tớ cũng buông lỏng mình...

Cốt-chi-a mỉm cười với thái độ nhận lỗi:

— Mình xin hứa một cách danh dự...

Một đứa trong bọn nói:

— Không phải cái lối kỷ luật như thế.

Em mặc áo kẻ ô, ngực đeo huy hiệu, lắc đầu:

— Cậu không nên tỏ vẻ đau xót trước mặt các bạn, cậu cứ yên tâm, chúng mình sẽ giúp cho cậu thấy rõ!

Xa-sa ngồi nhích lại gần đồng lửa, bắt đầu nói:

— Tớ hiểu rồi... Cần phải tỉnh táo xem xét lại bản thân mình: mình là ai, mình là một con người như thế nào? Có một lần tớ buông lỏng mình và thế là tớ trở nên rất kinh tởm — Nó nhỏ một cuống cổ trong mồm ra rồi nhìn bọn trẻ đang chăm chú nghe — Cười người hôm trước hôm sau người cười. Ai cũng có thể vấp phải chuyện như vậy.

Bọn trẻ nhìn nhau:

— Không ai cười cả. Cậu đừng nghĩ thế!

— Nói đi...

— Nói đi, Xa-sa. — Mấy đứa khẽ nhắc.

Xa-sa cau mặt lại nói tiếp:

— Nói gì bây giờ? Câu chuyện bắt đầu từ con hai. Một lần tớ vớ phải con hai về toán. Tất nhiên là tớ không thú gì, mà còn khó xử nữa, tớ đi về nhà nghĩ bụng: « Hôm nay tớ sẽ không nói ra — nói thì ngày hôm

nay thành một ngày khó chịu — mai sẽ nói » Nhưng ngày mai tờ lại được con năm về Nga văn, và tờ lại nghĩ bụng: « Tại sao mình lại nói cái tốt lẫn cái xấu! Ngày kia sẽ nói ». Thế rồi ngày lại ngày trôi qua. Tờ chỉ nói cái tốt, còn cái xấu thì lờ đi. Và tờ đã giấu như thế mãi, sau đó tờ phải nói dối, nói loanh quanh, không những đối với bố mẹ ở nhà mà cả đối với các bạn trong lớp. Có một lần, tờ đi nằm, nghĩ bụng: « Tại sao mình cứ quanh co với mọi người y như cái gì ấy, sao tất cả mọi cái trên đời này mình thấy chán ghét quá, và sao nhìn bản thân mình mình cũng thấy khó chịu? — Xa-sa ngừng đầu lên và nhìn các bạn.

Cốt-chi-a sốt ruột hỏi:

— Rồi sao?

— Hết! — Xa-sa trả lời buông lỏng một cách dứt khoát — Từ dạo đó trở đi thì hết! Tờ sống thực thà. Có sao nói vậy! Tờ không giấu giếm gì cả, và cũng không có gì phải loanh quanh cả, tờ trở nên trong trắng, như là vừa tắm xong vậy!

Yên lặng. Bọn trẻ mãi suy nghĩ. Có đứa ném một cành củi khô vào đồng lửa. Lửa cháy bùng lên soi rõ mặt từng đứa.

Bỗng nghe thấy giọng nói xúc động của Đi-ma.

— Các cậu này, tờ... tờ cũng có khuyết điểm....

Bọn trẻ ngồi nhích xa ra. Đi-ma len vào giữa và, mặt đỏ nóng bừng lên, mãi nó không biết bắt đầu như thế nào. Cuối cùng, nó mỉm cười buồn bã và nói:

— Tờ ấy mà, có thể là một thằng hèn nhất, các cậu ạ... vì tờ vẫn thấy ngại nói ra cái điều này... Nhưng vì tất cả các cậu đều kể chuyện thật của mình, thành thử tờ cũng muốn kể...

— Rõ rồi, kể đi!

Bọn trẻ nhao nhao biểu đồng tình :

— Kể xong một cái thì trong lòng thấy nhẹ nhõm ngay đấy mà!

— Nói đi, ở đây không có ai là người lạ cả... Có thể chúng ta sẽ cùng nhau phân tích — Gơ-ri-sa vừa ngồi xích lại gần lửa vừa nói.

Đi-ma nói :

— Tớ sợ rằng. Tớ sợ, có thể thôi. Và chịu không có cách nào khỏi sợ cả. Muốn ra sao thì ra chứ tớ chịu, chả dám đi vào rừng một mình! Tớ đã thử mình như sau : đến đêm tớ đi ra khỏi lều trại và nhìn : rừng là rừng... cây to cao đen sì, bụi thấp đen sì, và đằng sau các bụi cây ấy hình như có thú dữ đang chạm vào cành khô loạt soạt. Tớ đứng lại, nghĩ bụng : Bây giờ mình sẽ đi một mình đến đằng ấy à? Không, không khi nào! Sợ lắm!

— Cậu sợ cái gì? Sợ người hay thú dữ?

Đi-ma nhún vai :

— Không, tại sao lại sợ người? Tất nhiên là sợ thú dữ, tớ sợ con rắn xanh, tớ lại khiếp lạc lối nữa...

— Ừ... ừ... một đứa kéo dài giọng hưởng ứng.

Va-đim nói :

— Cậu thật là kỳ lạ! Mọi người đều yêu rừng. Còn cậu thì lại sợ! Ban ngày cũng sợ à?

— Không, ngày thì sợ ít thôi. Ban ngày trông thấy mọi cái.

Gơ-ri-sa nói :

— Nào, hay là cậu thử vượt qua cái sợ ấy xem sao? Xem như Xa-sa ấy, nó đã sửa chữa được thiếu sót của nó, khi nó biểu rằng như thế là tồi quá! Cậu cứ thử đi. Hãy tự chủ lấy mình và quyết đi vào rừng một chuyến, cậu sẽ thấy là trong ấy chẳng có cái quái gì đáng sợ cả!

Bọn trẻ nhao nhao lên ở xung quanh:

— Đừng đấy, Đi-ma ạ! Cậu cứ tự bảo thẳng mình: Ta không sợ gì hết. Cứ thế là đi. Thế là đến rừng!

Đi-ma ngó vào rừng rồi thở dài đánh suốt.

Cốt-chi-a đề nghị:

— Hay là lần đầu để tớ đi cùng với cậu ấy?

— Không, không được. Xin lỗi đi, không cần vú em. Đi-ma là thiếu niên tiên phong.

— Có gì đâu mà nó phải suy nghĩ lâu. Đi đi, có thể thôi.

Gơ-ri-sa vọt đứng lên, sờ soạng tìm trên bãi cỏ một cái thùng rỗng, chia cho Đi-ma.

— Nghe đây! Cậu đến đằng kia, chỗ cái suối ấy. Chỗ chúng mình đã ở ban ngày ấy... Đi đi và lấy nước vào cái thùng này, hiểu chưa?

Đi-ma ngần ngừ đỡ lấy chiếc thùng.

— Đi đi, Đi-ma! Chúng mình đông người. Nếu có gì xảy ra thì chúng tớ sẽ chạy ngay tới giúp cậu — Cả bọn khuyến khích nó như vậy.

— Đi đi, — Va-đim thân ái bảo nó và vỗ nhẹ lên vai nó — Đừng sợ gì cả!

Đi-ma đi. Bọn trẻ im lặng nhìn xem nó đi xuống sườn núi, bóng nó xa dần và mất hút trong bóng đêm cùng với tiếng chiếc thùng lúc lắc đập vào cánh tay. Khi không còn thấy Đi-ma nữa, bọn trẻ nhao nhao lên nói, đưa nọ ngắt lời đứa kia:

— Đi rồi!

— Thế là tốt!

— Quan trọng là quyết tâm lần đầu!

— Các cậu nhỉ, dù sao nó cũng có nghị lực đấy chứ!

— Thôi, khế chứ! Có phải nó gọi không? — Va-đim thỉnh thoảng lại hỏi, tai chăm chú lắng nghe từng tiếng động.

Bọn trẻ im lặng nhìn xem Đì-ma xuống sườn núi

— Không gọi đâu. Nó gọi làm gì cơ chứ!

Thời gian chậm chạp trôi qua. Bọn trẻ vẫn yên lặng. Rồi chúng lại bắt đầu nói, nhưng trong giọng nói của chúng đã cảm thấy có sự chờ đợi sốt ruột.

Cốt-chi-a nhìn bóng đêm nói:

— Sao nó đi lâu thế nhỉ?

Một đứa đưa ý kiến:

— Có thể là nó mức đầy nước quá, nặng khó mang lên dốc.

Gơ-ri-sa đứng dậy:

— Đừng sốt ruột. Tờ đi xem sao!

— Này, im đi mà nghe! — Va-đim thốt kêu lên rồi đứng lặng, tay giơ lên trời.

Xuyên qua đêm tối im ắng có một tiếng kêu sợ hãi, ai oán từ đâu đó vang lại... Bọn trẻ nhồm cả dậy, và đứa nọ xô đứa kia, chúng lao vào đêm tối. Tay bám chặt lấy những cành cây mọc men theo sườn núi, Gơ-ri-sa chạy tới suối đầu tiên. Đằng sau nó, Va-đim như lăn từ trên núi xuống, rồi đến những đứa khác. Không thấy Đi-ma đâu cả. Suối vẫn chảy qua các lùm cây. Chiếc thùng không nằm vạt bên bờ.

— Đim-ca⁽¹⁾ ơi ơi, Đim-ca-a-a...! Tiếng gọi lơ lửng vang qua rừng.

— « A-a-a »... — Rừng vọng lại như nhại bọn trẻ, và ngay sau tiếng vọng của rừng, lại vút cao lên một âm vang đầy lo sợ, nhưng giọng của Đi-ma đã át đi:

— Lại đây! Lại đây!

Mặc cho gai cào xước da, bọn trẻ xô gẫy cả cành cây và lao theo tiếng gọi.

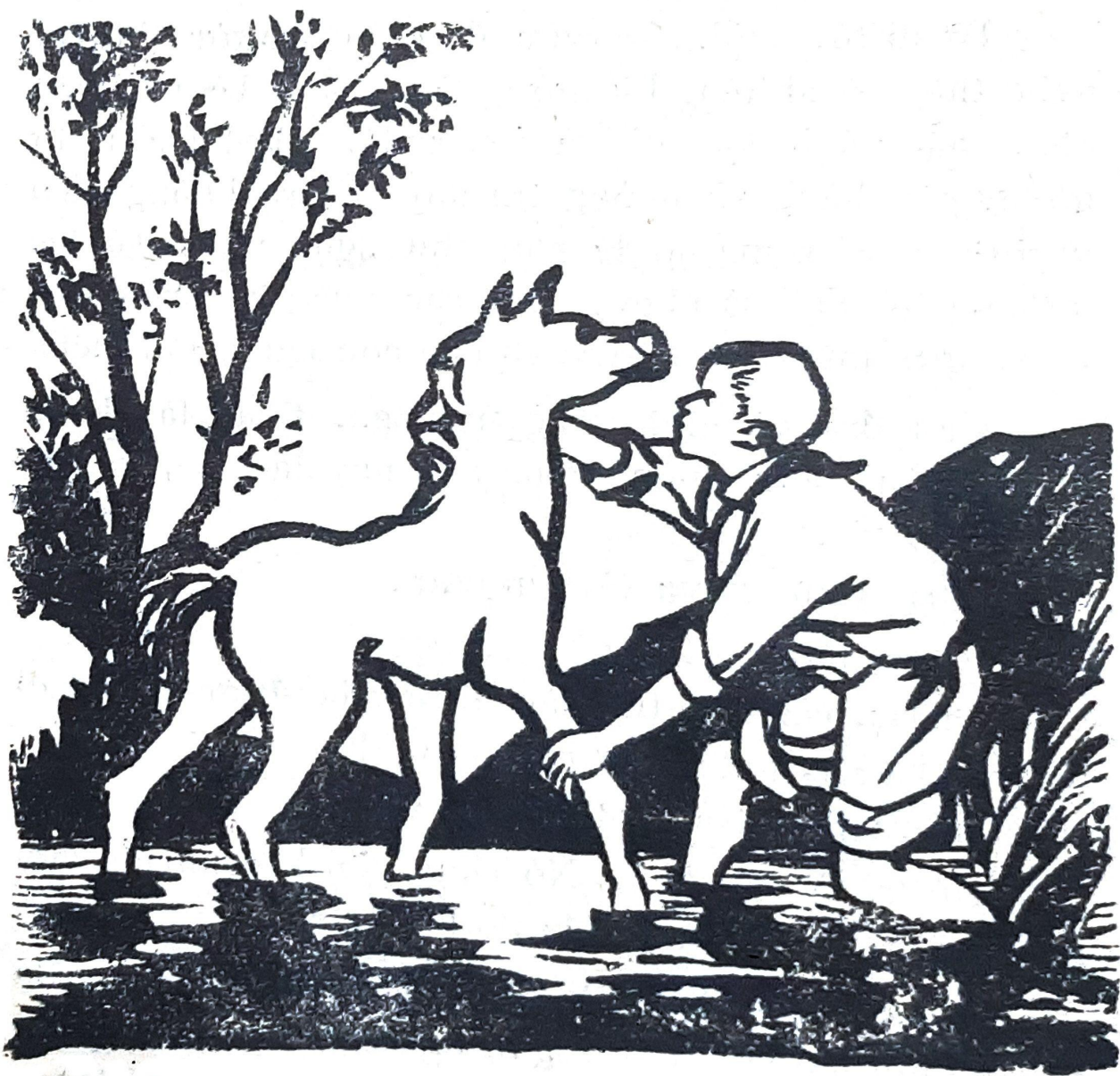
(1) Tức là Đi-ma.

Giọng nói từ dưới khe núi sâu đưa lên. Ở đáy khe trong bùn lầy, Đì-ma đang ngo nguậy cùng với một cái gì to to, đen đen, giống như một con thú dữ.

Đì-ma kêu lên:

— Các cậu ơi, xuống đây! Dưới này có chú ngựa bị sa lầy, tớ không làm cách nào kéo được nó lên cả.

— l-i-i..., — Chú ngựa hi lên thảm thương, cố rút những cái cẳng bè bết bùn đất sét lên.

Đang vòng tay ôm cổ chú ngựa

Đi-ma, quần xắn cao lên quá đầu gối, đang vòng tay ôm cổ chú ngựa, và dùng hết sức lôi chú ta lên miệng hố. Bọn trẻ tháo dép rồi lao xuống dưới khe.

..

Bọn trẻ rửa chân dưới suối. Chúng cạo bộ móng cho con ngựa. Tay vuốt ve cái bờm rậm lông, Đi-ma kể lại, giọng xúc động:

— Tớ đi tới suối... và vừa định mức nước thì vụt nghe thấy có ai kêu. Tớ tưởng là có đứa bé nào kêu cơ... Chắc nó bị lạc lối, và rơi xuống khe! Thế là tớ quăng cái thùng và phóng tới đây. Té ra không phải là đứa bé nào, mà lại là một chú ngựa nhóc. Tớ leo xuống chỗ lầy và không làm cách nào trèo ra được.

— Nó đưa tay sờ đôi tai vênh của con ngựa, nói thêm:

— Gần đây có một nông trường... Chắc là khi đi trong toán ngựa chăn đêm, chú này lạc mẹ, và rơi xuống hố lầy.

Bọn trẻ nhìn Đi-ma và mỉm cười.

Cốt-chi-a hỏi:

— Đi-ma, cậu làm thế nào đi tới khe được? Ngay đi đến suối cậu cũng đã sợ rồi kia mà!

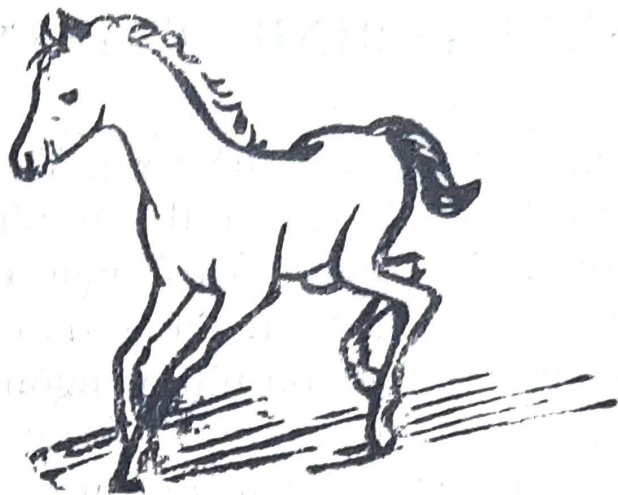
Va-dim vội vã trả lời thay cho bạn:

— Đó lại là việc khác. Nó chạy đến khe núi để cứu giúp người, thì tất nhiên là nó không sợ...

— Không, sợ chứ! — Đi-ma mỉm cười lắc đầu. — Mà lại sợ kinh lên chứ! Nhưng tớ nghiêng rặng lại và quyết định: Muốn ra sao thì ra, không được bỏ rơi ai trong cơn hoạn nạn! Nỗi sợ đó của tớ, tớ đã... biết kể lại

với các cậu như thế nào nhỉ... — Đi-ma vung tay, tìm một chữ thích hợp.

— Đã vượt qua được, — Gơ-ri-sa diễm tĩnh nói tiếp cho trọn ý nghĩ của Đi-ma.

CHUYỆN BÌNH THƯỜNG

Vụ nghỉ đông ⁽¹⁾ này rét ghê gớm. Thành phố Mạc-tư-khoa trở nên trắng toát và thanh nhã; trong các công viên, cây cối bị băng phủ trở nên um tùm. I-u-ra và Xa-sa ở sàn trượt chạy ra. Băng giá chầm buốt má chúng, thấm qua bao tay làm những ngón tay rét cứng. Đến nhà không còn bao xa nữa, nhưng khi chạy qua hiệu thuốc, chúng cũng rẽ vào để sưởi. Người co ro, vừa đi vừa nhảy, chúng đến một góc nhà và gặp một bà cụ gần lò sưởi. Bà cụ trùm khăn bông ấm áp. Bà đặt đôi bao tay ướt của mình trên những ống hơi nóng để hơi. Nhìn thấy hai đứa trẻ, bà cụ vội gạt đồ đạc của mình sang bên và thò cái cằm nhọn ra ngoài khăn bông, bà nói:

— Sưởi đi, sưởi đi, các cháu! « Ông băng giá » mà đã ra đường thì khỏi phải nói! Đi mấy bước đã không cảm thấy chân của mình nữa!

I-u-ra vui vẻ hỏi:

— Rét cóng lắm hả bà?

Xa-sa nhìn lướt qua đôi má nhăn nheo đỏ tía, với những nếp nhăn mảnh như sợi chỉ.

— Rét cóng lắm các cháu ạ — Bà cụ thở dài. — Bà có phải đi đâu bao giờ, thế mà hôm nay, chẳng may bà phải đi!

(1) Bên Liên-xô, học sinh được nghỉ một đợt trong mùa đông, để tránh rét.

Bà nói với bọn trẻ như nói với những người đã quen biết từ lâu :

— Bà đi mua củi. Củi ở nhà vừa hết. Thường mọi khi, đưa con gái của bà cùng đi mua với chị hàng xóm, nhưng hôm nay nó đi vắng, còn chị hàng xóm thì ốm, thế là bà phải tự đi mua lấy... « Ông băng giá », cái ông lão ấy, nếu không đốt lò sưởi thì ngay tại lò sưởi cũng gặp ông ta. Cho nên bà phải đi. Đến kho lại gặp giờ nghỉ, mà chân tay bà thì như không còn nữa, băng giá lại làm cho ngạt thở nữa. Chạy vừa vặn tới góc phố này là vào ngay hiệu thuốc. Bây giờ thì bà không còn nghĩ tới củi nữa, mà chỉ muốn về được đến nhà thôi !

Bà cụ lấy đôi bao tay đã ấm, sửa lại khăn đội đầu :

— Bà đi đây... Các cháu cứ sưởi nhé !

I-u-ra cười :

— Chúng cháu cũng phải về nhà ngay ! « Ông băng giá » đã cắn mất nửa cái mũi của cháu rồi !

Xa-sa tiếp :

— Còn tai cháu thì dọc đường cứ bị ông ta nhai ! Mà sân trượt thì đóng băng rất tuyết ! Trượt như bay ấy và nhìn thấy rõ mình như nhìn vào gương !

Bà cụ lo ngại :

— Các cháu phải kéo mũ sụp xuống che kín tai nếu không chúng sẽ rụng như nắm đấm. Bị lạnh bao nhiêu lâu còn gì ?

— Không sao, chúng cháu ở gần đây thôi !

Bà cụ vội vã :

— Ô, nhà bà cũng chẳng xa. Có lẽ bà cũng về.

— Chúng ta đi thôi, bà ơi !

..

Hai đứa từ trong hiệu thuốc đi ra, chúng vừa nhảy vừa chạy lên trước. Quay lại sau, chúng nhìn thấy bà cụ đang lấy tay che mặt cho khỏi gió và bước đi dè dặt, rõ là sợ trượt ngã.

Hai đứa gọi to :

— Bà ơi !

Nhưng bà cụ không nghe tiếng.

Chúng bảo nhau đứng chờ. Thọc bàn tay rét cứng vào tay áo, chúng sốt ruột giẫm chân tại chỗ.

Bà cụ ngạc nhiên và vui thích khi nhìn thấy những gương mặt quen thuộc.

— Ô, may quá, lại gặp các cháu !

Bà vịn vào cháu mà đi

Xa-sa bật cười sáng sặc:

— Lại gặp nhau thế đấy!

I-u-ra cũng không nhịn được cười, nó nghiêng người xuống cái khăn mặt bông, vui vẻ nói to:

— Không có gì là lạ! Chúng cháu đợi bà đấy, bà ạ! Bà vịn vào cháu mà đi.

Xa-sa tiếp:

— Băng giá sợ chúng cháu mà!

Bà cụ già bám chặt lấy tay áo I-u-ra, nhanh nhẹn bước lon ton dọc theo con đường đã đóng băng. Đi ngang qua cái cổng trên có tấm biển đề chữ lớn « Kho củi », bà cụ ngược mắt nhìn và nói với vẻ luyến tiếc:

— Bây giờ thì mở cửa... Phiếu lại có đây rồi. Những cái củi chết tiệt ấy!

Xa-sa dừng lại:

— Bà đứng đây một tí, rất chóng thôi! Bà đợi đây, để chúng cháu đi lấy củi. Bà đưa phiếu đây! I-u-ra, chúng mình đi lấy củi đi!

— Phải đấy, ta đi lấy đi. Chẳng khó nhọc gì lắm đâu! I-u-ra vồ vồ đôi găng:

— Đưa phiếu cho cháu, bà!

Bà cụ bối rối nhìn chúng, lục trong bao tay, tìm phiếu.

Đưa phiếu cho Xa-sa, bà cụ bảo:

— Thế này là thế nào? Tại sao các cháu lại phải chịu rét mướt ở đây? Ngày hôm nay thế nào bà cũng có củi cơ mà, bà sẽ vay mấy người hàng xóm... bà ở kia kia! Cửa màu đỏ. Các cháu đến nhà bà đi, sưởi ấm cái đã.

Xa-sa quyết định:

— Thôi bà để chúng cháu đi lấy củi cho. Và sẽ mang đến cho bà!

Rồi nó ra lệnh:

— Bà về trước đi! I-u-ra, cậu đi theo bà nhé! Nhớ kỹ địa chỉ đấy!

Một lần nữa, bà cụ nhìn cánh cửa kho mở rộng, nhìn Xa-sa rồi vẫy tay, bà cụ bước đi. I-u-ra bước theo sau.

Khi I-u-ra quay lại, thì Xa-sa đã cùng với các bác công nhân xếp củi lên xe xong; Xa-sa chỉ huy có vẻ thạo lắm:

— Các chú ơi, xếp thứ củi bạch dương khô ấy! Củi này mua cho người già đấy!

..

Trong khi đó, ở trong bếp, bà hàng xóm nói với bà cụ:

— Cụ hay nhỉ, ai lại sai như thế? Đưa phiếu cho mấy đứa trẻ rồi bỏ đi về!

— Bà Ma-rí-a ạ, đúng là có sai như vậy! Nhưng không phải tôi, mà là chúng nó. Có điều đó là những đứa bé rất đáng mến! Chỉ mong cho chúng nó khỏi bị rét cóng!

Bà hàng xóm hỏi:

— Thế chúng nó có quen biết cụ không?

— Quen chứ, bà Ma-ri-a ạ! Sao lại không quen được? Chúng tôi đã ngồi cạnh nhau hàng nửa giờ trong hiệu thuốc và lại cùng đi về nhà. — Bà cụ trả lời, tay gỡ chiếc khăn xuống và vuốt những sợi tóc bạc dính vào thái dương.

Xa-sa và I-u-ra giờ những nắm tay chắc nịch đập cửa và bước lên ngưỡng cửa trong màn hơi giá buốt.

— Bà ơi, củi đem đến rồi! Bà nhận đi! Xếp vào đâu bây giờ? Bà đưa cháu cái cửa, phải cửa nhỏ ra mới được. Nhà có riu không? Đưa riu cho cháu, — Xa-sa ra lệnh.

I-u-ra kêu tiếp:

— Cưa và rìu! Chúng cháu sẽ cưa và chẻ củi ngay cho bà. Chúng cháu coi không ra mùi gì.

Bác công nhân khuôn vác nói giọng trầm sau lưng chúng:

— Cũ có những đứa cháu hăng ghê! Như những ông chỉ huy ấy. Chúng chở đến toàn củi tốt nhất đấy!

Tiếng rìu chặt chan chát

— Thật là... lại chúng chở đến! Bà Ma-ri-a ơi, chúng chở đến đây! Bà hỏi tôi có quen biết chúng không? Bà Ma-ri-a ạ, cứ gì phải quen biết, khi chúng có khăn quàng đỏ?

Từ ngoài sân đưa vào tiếng rìu chặt chan chát, tiếng cửa rit ken két. Những giọng nói trẻ con vui vẻ với giọng trầm đang phân công cho bọn trẻ khác vừa được vội vàng huy động đến:

— Đem vào chỗ gian ngoài gần cửa ra vào ấy! Xếp thành từng đống!

... Cửa mở đánh sầm. Xa-sa ném một ôm củi trước lò sưởi, phủi sạch đôi găng và nói:

— Xong rồi bà ạ! Thôi chúng cháu về, có gì không vừa ý bà tha lỗi cho chúng cháu!

Bà cụ cảm động:

— Những con chim ưng của bà... Các cháu đã giúp bà một việc lớn biết bao!

I-u-ra lúng túng nói:

— Chúng cháu coi việc đó không ra mùi gì.

Xa-sa gật đầu:

— Đó là một việc bình thường đối với chúng cháu!

KIM HẢI dịch

TRONG LỚP HỌC

Khi Pê-chi-a vào lớp, lũ trẻ lập tức đến vây quanh nó. Chúng reo lên:

— « Lính » mới! « Lính » mới!

Một đứa trẻ cao lớn gạt đám bạn ra và đến gần Pê-chi-a, chìa bàn tay rắn chắc rám nắng:

— Làm quen với nhau nhé! Tôi là I-go.

Pê-chi-a mỉm cười, rung rung bàn tay chìa ra cho I-go, và quay lại phía mọi người, nó nói:

— Còn tôi là Pê-chi-a Na-ba-tốp.

— Pê-chi-a à? Tốt lắm!

— Tên cậu hay đấy!

— Cậu đến đây thật tuyệt!

— Ở đây chúng tôi rất thân nhau!

— Hầu hết mọi người đều học khá, trừ có Bun-ca. Bọn trẻ tranh nhau nói làm ồn lên.

I-go nheo mắt, tỉa khuỷu tay lên bàn, thận trọng hỏi:

— Na-ba-tốp, còn cậu nói chung thì học hành ra sao?

Lũ trẻ bỗng im hẳn và chăm chú chờ câu trả lời. Pê-chi-a nhún vai cười nhạt:

— Cậu hỏi lạ đấy. Tôi là học sinh giỏi, tất nhiên!

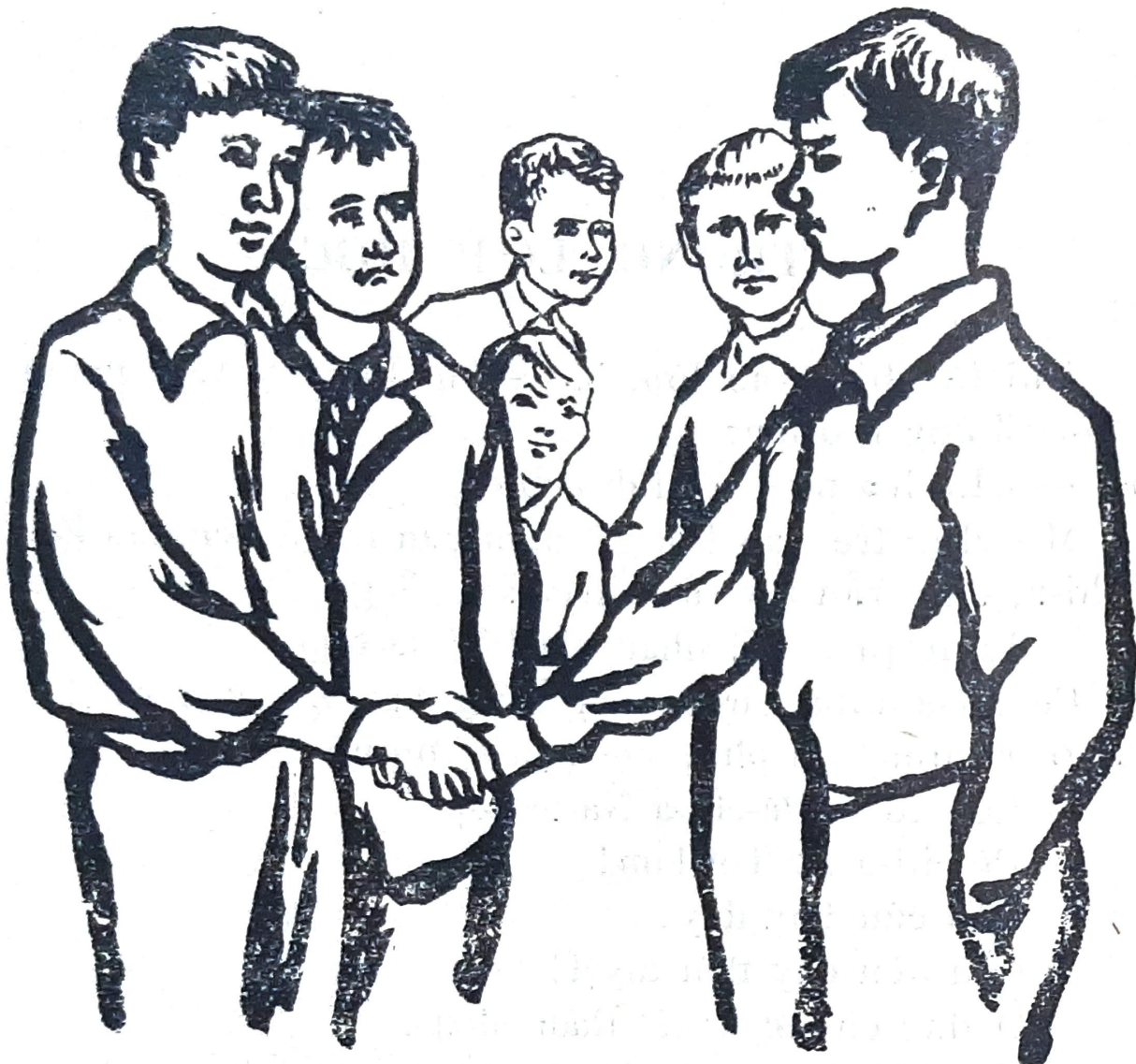
— Học sinh giỏi à? — I-go vui vẻ vỗ vai người bạn mới — Thế thì tuyệt!

Chung quanh ồn ào hoan nghênh:

— Các cậu ơi, học sinh giỏi nhé! Học sinh giỏi nhé!

— Cho ngồi ở bàn chúng tôi.

— I-go ơi, để cậu ấy ngồi đâu bây giờ?

Rung rung bàn tay chìa ra cho I-go

I-go bảo:

— Pê-chi-a, cậu xuống ngồi ở bàn cuối.

Pê-chi-a tỏ vẻ không bằng lòng:

— Tại sao lại ở bàn cuối?

— Cậu đừng vội bực mình. Ở đây có lệ học sinh giỏi bao giờ cũng ngồi ở những bàn cuối. Tờ cũng ngồi dưới ấy. Còn những cậu học kém thì cho ngồi gần thầy hơn để dễ theo dõi.

— À, thế thì được. Tờ chưa biết điều đó.

Bọn trẻ trịnh trọng đưa Pê-chi-a về bàn và từ bốn phía đổ tới vây lấy Pê-chi-a, chúng kể cho nó nghe mọi tin tức ở trường.

Sau tiếng keng hiệu, thầy giáo vào lớp.

— Thưa thầy An-đơ-rây! Lớp ta có một bạn mới đến!

Bun-ca mặt tròn khoe ngay:

— Học sinh giỏi!

Thầy An-đơ-rây mỉm cười:

— Học sinh giỏi à? Hay lắm. Nhưng tại sao em biết?

Bun-ca cười:

— Thầy sẽ thấy ngay! Thấy tận mắt!

Thầy giáo nói đùa:

— Tiếc rằng em lại không nhìn thấy mình « tận mắt » — Nói xong, thầy đưa mắt nhìn dãy bàn cuối, nơi có cậu học sinh mới.

— Nào, em học sinh mới, chào em! Chúng ta làm quen nhau đi! Em tên gì?

— Pê-chi-a Na-ba-tốp. — Cậu trò mới trả lời rành rọt, tay sửa lại áo ngoài và vuốt lại bộ tóc đen cắt ngắn. — Trước em học ở Tôm-xư-cơ.

Thầy nói:

— Một thành phố đẹp! Lúc nào đó em sẽ kể chuyện thành phố ấy cho cả lớp nghe nhé!

Buổi học bắt đầu. Thầy An-đơ-rây gọi học sinh lên bảng. Thầy hỏi Pê-chi-a tại chỗ vài ba lần. Pê-chi-a trả lời mọi câu hỏi một cách lưu loát.

Thầy khen:

— Tốt! Tốt lắm! Em Pê-chi-a!

Bọn trẻ vui sướng nhìn nhau, lấy khuỷu tay hích đùa ngồi cạnh.

Như một con sói con, Bun-ca xoay tròn trên bàn và nói thầm khá to vào tai đứa ngồi cạnh:

— Ố hô! Một thằng giỏi toàn diện nhé!

— Có lẽ còn giỏi hơn cả I-go!

Vi-chi-a tò mò nhìn kỹ đưa bạn mới đến. Nó chỉ nhìn thấy cái gáy tóc cắt ngắn, cái cổ cao của chiếc áo ngoài, lưng và đôi vai mà Pè-chi-a giữ rất ngay ngắn trong lúc ngồi.

Vi-chi-a nghĩ bụng :

— Tay cừ thật! Không sợ gì cả và cư xử khá đấy. Quen thân với một thằng bạn như thế thật là thú vị.

Tan buổi học, bọn trẻ đến gần Pè-chi-a và vỗ vai nó tỏ ý hoan nghênh, còn Vi-chi-a thì đón nó ở phòng thay quần áo⁽¹⁾ mà hỏi :

— Nhà cậu ở phía nào?

— Rẽ bên trái. Sao?

— Tớ muốn chúng mình cùng đi về với nhau, được không? Tớ sẽ chỉ cho cậu xem con sông Mạc-tư-khoa của chúng mình.

Pè-chi-a đồng ý. Hai đứa đi lượn phố đến vài giờ, thăm các thắng cảnh, đi xe điện ngầm. Sau đó chúng dừng lại ở bến tàu và đứng lâu nhìn lên những tháp cao điện Cơ-rem-lanh.

Tiền Pè-chi-a về nhà, Vi-chi-a đề nghị sẽ thường xuyên đi chơi với nhau thăm Mạc-tư-khoa sau giờ học.

Pè-chi-a hẹn :

— Mai lại đi nhé!

— Mai thì không được. Mai tớ phải đến nhà một cậu bạn. Nó ốm, và chúng tớ phải thay nhau lần lượt mang bài học đến cho nó. Mỗi lượt ba ngày, và ngày mai thì đến lượt mình.

(1) Tại các nhà ở Liên-xô thường có một cái phòng để cởi quần áo mặc đi đường và thay quần áo; giày dùng trong nhà — (Chú thích của người dịch).

—Ồ, những ba ngày, cơ à! Thôi được, cậu cứ đem bài đến xong rồi sẽ đi chơi, tớ đợi.

—Không được đâu. Thường thường là phải ngồi ở chỗ nó suốt buổi chiều. Khi thì cùng học bài với nó, khi thì cùng chơi cờ. Lại còn phải kể cho nó nghe biết bao nhiêu chuyện nữa! Vì nó nằm một mình mãi cũng buồn, còn chúng mình thì đông, nên phải tìm cách làm cho nó vui.

Pê-chi-a nhăn mặt:

—Tớ không thích người ốm.

Vi-chi-a sòì nôi đáp:

—Không, cậu ấy khá lắm. Cũng là học sinh giỏi như cậu, và là một người bạn tốt. Chúng tớ đều mến cậu ấy!

—Thôi được. Tóm lại, nghĩa là ba ngày nữa, cậu rồi, rồi ta lại cùng nhau đi thăm Bảo tàng.

—Được! Nhất định rồi! Và sau đó có thể đi xem phim nữa.

Chúng đã thân nhau, câu chuyện trở nên cởi mở thắm thiết.

Vi-chi-a nói:

—Cậu biết không, ở lớp chúng mình, dĩ nhiên không phải là đứa nào cũng như nhau... về tính nết ấy mà... Nhưng dù sao thì lớp mình cũng rất là đoàn kết, đứa nào cũng hăng, và chú ý đến mọi chuyện. Ai nghe được chuyện gì, thì lập tức kể lại ngay; thỉnh thoảng cũng tranh cãi nhau. Đứa nào biết cái gì, thì đứa khác cũng biết...

Pê-chi-a mơ ước nói:

—Tớ thích những thằng bạn như thế! Ta sẽ cùng nhau tìm một cái gì đó để sau này đến trại thiếu niên cùng tranh luận.

Khi chia tay, đôi bạn mới đều cảm thấy là giữa chúng nó đã bắt đầu có tình bạn vững bền.

Pê-chi-a rất mau có uy tín trong lớp. Nó sẵn lòng trao đổi với các bạn về mọi vấn đề mà nó hiểu biết, nó biết cách kể lại rất thú vị điều gì nó đã trông thấy hoặc đọc được ở trong sách. Dần dần bàn học của Pê-chi-a trở thành nơi sôi nổi nhất trong lớp. Bọn trẻ luôn luôn đến cạnh chỗ nó ngồi. Trưởng lớp I-go vui mừng vì lớp có thêm một học sinh hoạt bát thú vị như thế.

Chỉ có một điều I-go lo lắng là thái độ của Pê-chi-a trong giờ học. Pê-chi-a như người đau khổ và buồn chán mỗi khi thầy gọi một đứa nào lên bảng. Khi nó nhận thấy chỗ sai, nó lại ngửa người lên lưng ghế, nhếch mấp cười và nói tương lên:

— Không đúng! Không phải! — Và nó rất muốn trả lời thay.

Cả đến thầy An-đơ-rây cũng phải phê bình nó luôn:

— Pê-chi-a, chờ đã. Để cho bạn tự suy nghĩ lấy.

Em học sinh đứng trên bảng bắt đầu lo lắng, chốc chốc lại nhìn Pê-chi-a và cuối cùng thì mất bình tĩnh vì thấy nụ cười ruồi của Pê-chi-a.

Một hôm sau buổi học, I-go đến gần Pê-chi-a và thân mật nói:

— Cậu là học sinh giỏi, mọi cái đối với cậu đều dễ, nhưng đối với người khác thì khó, vì thế khi các bạn trả lời, cậu không nên làm cho chúng nó rối trí một cách vô ích.

Pê-chi-a méch lòng, nổi nóng:

— Thế nào, không nên làm rối trí à? Tôi chả làm rối trí ai cả... Tôi thấy gì sai thì tôi nói, ai cũng có quyền vạch những cái sai ra.

I-go cũng phát khùng:

— Không ai yêu cầu cậu vạch ra khi chưa đến lúc, nếu để cho người ta bình tĩnh suy nghĩ thì sẽ trả lời được, không cần đến sự giúp đỡ của cậu.

Bọn trẻ không muốn cãi nhau với Pê-chi-a, nhưng đầu sao cũng phải nói:

— Không nên như thế, Pê-chi-a ạ! Vì như cậu đang đứng trên bảng, đang nghĩ, đang lo lắng, đột nhiên có người nào đó ngắt lời cậu! Có thể cậu cũng sẽ thấy được chỗ sai và thầy An-đơ-rây cũng bỏ qua thôi, chứ nếu cậu bị ngắt lời tức là người khác đã trả lời thay cho cậu rồi.

Pê-chi-a nhún vai:

— Tốt hơn hết là chuẩn bị bài cho cẩn thận và đừng sinh sự với người khác!

Pê-chi-a bỏ đi, vẻ không vui. Vi-chi-a cũng không chờ nó ở phòng thay quần áo để cùng về nhà nữa. Hai đứa đều có một cảm giác khó chịu. Pê-chi-a thì tin rằng cả lớp ghen tị với nó đấy thôi.

Vi-chi-a vừa đi về vừa nghĩ bụng: « Tại sao Pê-chi-a lại không hiểu rằng lúc nào cũng chơi trội như thế là không tốt? Nó lại không muốn nghe lời người ta bảo nó, làm như là ai cũng muốn gây chuyện với nó ấy! »

Ngày hôm sau, Pê-chi-a vẫn như trước. I-go cau mặt và nóng nảy mãi mãi lại. Thái độ khích bác của Pê-chi-a bắt đầu làm Vi-chi-a rất tức giận. Ngồi đằng sau bàn Pê-chi-a, nó nhìn đôi vai thẳng thắn của Pê-chi-a mà tức giận nghĩ thầm: « Hừ, tưởng hay lắm đấy! Không phải nó ngồi mà là nó ý một đồng trên bàn. »

Thời gian trôi qua. Đã lâu Pê-chi-a và Vi-chi-a không cùng đi thăm Mạc-tư-khoa với nhau nữa, và mặc dầu cả hai đều thầm tiếc chuyện đó, nhưng không đứa nào chịu làm lành trước.

Vi-chi-a chưa chát nghĩ: « Cóc cần! Đi chơi Viện bảo tàng với ai mà chẳng được. Chỉ tiếc là mình đối với nó như bạn bè còn nó thì lại muốn chơi trội, thế thôi! »

Bông Bun-ca làm mọi người không còn chú ý đến Pê-chi-a nữa. Một hôm, trước mặt cả lớp, thầy An-đơ-rây quở mắng Bun-ca về tội lười học và bài vở làm ở nhà cầu thả, sau đó thầy hướng vào cả lớp nói tiếp:

— Gần hết học kỳ một rồi. Hầu hết các em chậm tiến đều vươn lên, riêng Bun-ca thì không thấy có một cố gắng nào cả. Nhiệm vụ chung của các em là phải làm cho Bun-ca chuyển, phải giúp Bun-ca tự sửa chữa.

Bọn trẻ công kích Bun-ca:

— Vậy mày nghĩ thế nào hở?

— Định làm cản trở cả lớp chắc?

Sau khi hỏi ý kiến các bạn, Vi-chi-a bắt đầu giúp đỡ Bun-ca: xem lại vở làm bài, hỏi bài học chuẩn bị ở nhà. Hai đứa thường ngồi lại trong lớp sau buổi học.

Vi-chi-a phải gánh thêm việc, nên khi đến lượt nó phải tới giúp đỡ người bạn ốm, I-go bảo nó để Pê-chi-a đi thay.

Một buổi sớm, Vi-chi-a đến nhà Pê-chi-a. Pê-chi-a đang ngồi học bài ở bàn.

Vi-chi-a bảo:

— Hôm nay cậu tới nhà Vô-lô-đi-a

Pê-chi-a ngắt lời, không buồn ngừng đầu lên:

— Đi đâu?

— Đến nhà Vô-lô-đi-a. Tức là đến nhà cậu bạn ốm ấy. Lớp quyết định cử cậu thay tớ, vì bây giờ tớ phải cùng học với Bun-ca, mà lượt cậu cũng sắp đến rồi. Thế này nhé: thứ năm, thứ sáu và thứ bảy. Đừng quên đấy! Đem bài đến cho nó và ngồi với nó, kể cho nó nghe những chuyện ở lớp.

Pê-chi-a bực tức nói:

— Nhưng tớ hoàn toàn không quen biết gì cậu ấy!

— Không sao. Tớ đã nói chuyện cậu với nó rồi, nó rất muốn gặp cậu, bàn với cậu cái gì đó...

Pê-chi-a nhún vai, nhưng vẫn hỏi địa chỉ. Vi-chi-a xé trong sổ tay một mảnh giấy, viết tên phố, số nhà, số buồng rồi đi về.

Ngày hôm đó thầy An-đơ-rây gọi Bun-ca lên bảng. Bọn trẻ đều hồi hộp.

Bun-ca đi lên bảng, mặt đỏ như gấc chín, dụt dề nhìn các bạn. Bọn trẻ cố động viên nó bằng những cái nhìn và nụ cười. Vi-chi-a gật gật đầu. Một mình Pê-chi-a vẫn điềm nhiên, đặt cánh tay phải lên bàn, ngồi ngắm những cái móng tay mình.

Thầy ra câu hỏi. Bun-ca trả lời.

Thầy An-đơ-rây hỏi thêm vài câu nữa. Bun-ca lại trả lời.

Bọn trẻ vui vẻ nhìn nhau.

Thầy An-đơ-rây nói:

— Tốt lắm. Em lấy phần.

Thầy lật mấy trang sách giáo khoa rồi chậm chậm đọc to lên mấy câu.

Bun-ca cẩn thận đưa hòn phấn trên mặt bảng, thỉnh thoảng lại nhìn các bạn. Bọn trẻ nhòm người lên trên ghế, theo dõi từng chữ và gật đầu tỏ vẻ tán thành.

Thầy An-đơ-rây nhìn lên bảng.

— Tốt! Cừ lắm! — Thầy khen một lần nữa, mắt nhìn Bun-ca viết nốt những chữ cuối cùng ở cuối bảng.

Pê-chi-a bỗng nói to lên:

— Sai rồi! Trong trường hợp này mà bạn ấy lại viết liền.

Cả lớp vụt kêu lên:

— Đúng! Đúng! Cứ để nguyên Bun-ca!

Nhưng muộn mất rồi. Bun-ca hấp tấp xóa những chữ đã viết và dừng lại, bối rối.

I-go nói to:

— Bạn ấy viết rời chứ! Trên bảng chật chỗ nên chữ sát vào nhau thôi, chứ viết như thế là đúng cả!

Cả lớp ồn ào :

— Đứng, đứng cả.

— Trật tự, các em! — Thầy An-đơ-rây đặt tay lên vai Bun-ca. Đoạn thầy hỏi một cách âu yếm :

— Tại sao em lại xóa những chữ ấy đi, em đã viết đúng rồi cơ mà. Em không tin ở mình à?

Bọn trẻ lại ồn lên :

— Có đưa làm bạn ấy rồi tri!

Thầy An-đơ-rây cau mày, trên trán hiện lên một nếp nhăn, thầy đưa mắt nhìn Pê-chi-a :

— Em thấy sai à, Pê-chi-a?

— Em tưởng rằng Bun-ca đã viết không đúng.

Thầy có vẻ không bằng lòng :

— Bạn sau thì em đừng vội vàng thế. Còn em, Bun-ca, cần trả lời một cách tin tưởng hơn.

Buổi học tan, bọn trẻ ủa ra khỏi chỗ ngồi và vây lấy Pê-chi-a :

— Mày làm gì thế, cố tình làm rối trí nó à?

— Mày phản anh em à?

Pê-chi-a viện lý :

— Nó viết sót quá, nên tớ đã tưởng là nó viết sai.

— Hừ! Tưởng! Nhanh nhẩu đoảng! Giờ tay lên rồi kêu ầm lên : « Sai rồi! Sai rồi! ».

I-go cáu tiết :

— Này Pê-chi-a tớ đã bảo cậu từ trước rồi kia mà, đã nói với cậu một cách đứng đắn với tư cách là người lớn với nhau, vậy mà cậu vẫn trêu tức anh em!

Vi-chi-a rẽ các bạn bước vào, khinh bỉ nói to :

— Nó không phải là bạn, mà là thằng chơi trội!...

Pê-chi-a tái mặt, ném sách lên bàn :

— Tao không phải là bạn à? Tao là thằng chơi trội à? Được. Đã thế thì tao cũng đếch cần chúng mày nữa. Và đừng có dây vào tao nữa, chớ cứ dây vào thì

sau lại bảo tao là thắng chơi trội! Còn mày nữa, Vi-chi-a, tao cũng xin chớ dây vào tao và tao cũng không đến chỗ bạn mày đâu. Đấy! Mày đi mà làm! — Nó rút trong túi ra mảnh giấy có ghi địa chỉ và vứt lên bàn:

— Cầm lấy! Không có tao cũng xong cơ mà!

Bọn trẻ đứng chờ ra. Khi Pè-chi-a đi khỏi, có đứa khế nói:

— Không có nó cũng xong...

Ngày hôm sau, khi kể học, Pè-chi-a mới đến lớp. Nó ngồi vào chỗ và cố không nhìn ai. Nó ngồi yên lặng trong giờ học, làm ra vẻ như rất bận suy nghĩ câu hỏi. Trong lòng nó cảm thấy khó chịu. Cuộc cãi nhau với Vi-chi-a làm nó không vui. Nhưng dù sao nó cũng không chịu nhượng bộ vì nó nghĩ bụng là bọn trẻ sẽ tự đến với nó trước.

Pè-chi-a nghe nói là sau buổi học, I-go, Vi-chi-a và những đứa khác nữa đang chuẩn bị đi đâu không biết, nên khi tan lớp nó không về ngay, mà cứ vờ vẫn trong phòng thay quần áo làm như đang tìm mũ. Nhưng I-go vừa vui vẻ trò chuyện với các bạn, vừa bảo nó một cách khô khan khi qua mặt nó:

— Tớ có đến thư viện. Họ nhờ chuyển lời bảo cậu rẽ vào mà lấy sách.

Pè-chi-a lại hết sức tức tối trong lòng: «Đừng có tưởng! Nó nói như là với người lạ ấy! Nó làm như tao cần lắm ấy! Không đời nào tao lại tự đến làm lành với chúng mày!»

Vài ngày trôi qua. Pè-chi-a đến lớp, ngồi vào bàn của mình, nhưng bây giờ bọn trẻ không vầy lấy nó như trước nữa. Phần đông có vẻ xa lánh và không thiết tha với nó nữa. Một số ít lại tỏ vẻ ghét và mỗi khi có dịp tốt lại nhểc Pè-chi-a:

— Cút đi, chúng tao không cần cái thứ người ấy!

Bọn trẻ không vấy lầy nó như trước

Hoặc nói to lên:

— Trên đời này có những thằng ích kỷ! Tất cả cho mình!

— Thế mà không biết xấu hổ!

Pê-chi-a buồn rầu. Những điểm năm không làm cho nó vui nữa. Cuộc sống trở nên chán ngắt.

Nó nhận thấy là mỗi khi đưa nào lên bảng mà trả lời đúng thì cả lớp thán ái hoan nghênh và thẳng kia hớn hờ quay về chỗ. Chỉ riêng nó, Pê-chi-a, là không ai tỏ cảm tình cả.

Một lần vào buổi ra chơi, bọn trẻ dự định đắp một pháo đài bằng tuyết. Pê-chi-a thấy thú trò chơi đó nhưng nó ngần ngại không tham gia. Nó chỉ đến cạnh pháo đài vài lần và nói to lên:

— Đến đêm thì cần phải dội nước vào.

Bọn trẻ lạnh nhạt đáp lại:

— Cần, thì sẽ dội.

∴

Sắp bước sang năm mới, những học sinh giỏi hết sức giúp đỡ học sinh chậm tiến. Người nào cũng muốn được yên tâm thoải mái đi nghỉ đông. Đưa học kém nhất vẫn là Bun-ca.

Vi-chi-a bảo các bạn:

— Nó làm cản trở lớp; tớ biết nó lắm, suốt đời phải có vú em cho nó!

Bun-ca buồn bã và dụt dề nói đi nói lại:

— Chỉ giúp tớ chút ít... Tớ sẽ tự mình cố gắng!

Bọn trẻ phát câu:

— Chúng tớ biết tổng cậu rồi!

I-go cau có hỏi:

— Giúp cậu thì chúng tớ có thể giúp được, chỉ cần cậu bỏ cái tính ỷ lại vào người khác!... Các cậu này, ta lại quyết định vậy, ai sẽ cùng học với Bun-ca?

Bọn trẻ im lặng, đưa nào cũng nhiều việc cả rồi.

« Minh có thể giúp đỡ cậu ấy ». — Pê-chi-a nghĩ bụng và nhìn Bun-ca. « Nó từ chối mất, và chúng nó chắc cũng không muốn... »

Một đứa nói:

— Nhưng không thể cứ thản ái một cách dễ dãi như trước kia nữa...

Bun-ca cúi đầu, thở mạnh. Pê-chi-a vụt quyết định:

— Tôi, các bạn ạ... — Mặt nó bỗng nổi đầy vết đỏ, giọng run lên vì xúc động:

— Nếu các bạn muốn... nếu lớp đồng ý...

Bọn trẻ im lặng quay nhìn nó, chờ đợi.

— Tôi sẽ vui sướng được giúp đỡ Bun-ca...

Cò đứa nào đó kéo dài giọng:

— Không có mà cũng xong.

Bọn trẻ vẫn lặng im.

Pê-chi-a đứng trước mặt chúng và chờ, mấy giọt nước mắt đọng lại trong mắt. Bun-ca nhìn Pê-chi-a với vẻ ngạc nhiên và đồng tình.

— Thế nào, các cậu nghĩ sao? Nói đi, thế nào?... Người ta đang đứng... Các cậu... cũng làm như là... Pê-chi-a bối rối lung túng trong miệng, mắt đảo nhìn các bạn.

I-go giả vờ lấy giọng lạnh nhạt hỏi:

— Thế nào, các cậu? Pê-chi-a đề nghị nhận việc giúp đỡ đấy.

— Mặc cho nó giúp.

— Mặc. Chúng tớ định đánh gì vào đấy!

Vi-chi-a nheo mắt, và nhìn Pê-chi-a từ đầu đến chân với một nụ cười khinh bỉ.

Pê-chi-a quay lại và chậm chạp về chỗ ngồi.

Bọn trẻ nhìn Vi-chi-a, vẻ không đồng tình.

— Không ai đánh kẻ đã ngã, cậu hiểu chưa? — I-go khê bảo Vi-chi-a rồi nói lớn:

— Pê-chi-a! Hãy bàn với Bun-ca về vấn đề học.

..

Bắt đầu những ngày khó nhọc, Pê-chi-a và Bun-ca không rời nhau. Bọn trẻ đã thấy rõ Pê-chi-a giảng bài cho bạn chậm rãi và kiên nhẫn. Cả lớp ngạc nhiên về sự kiên nhẫn ấy. Ngay cả Vi-chi-a cũng phải bảo:

Pê-chi-a và Bun-ca không rời nhau

— Nếu ở địa vị tớ, thì tớ đã phải bỏ rồi! Nó nói một đường thì thẳng ấy hiểu một nẻo!

Một hôm bọn trẻ đến gần Pê-chi-a:

— Thế nào rồi? Công việc vẫn chạy chứ?

Pê-chi-a cười một cách ngượng ngịu:

— Vẫn chạy.

Bun-ca gầy đi, cặp má béo phệ của nó tái đi, chỉ còn đôi tai vẫn đỏ vì hồi hộp.

Thầy An-đơ-rây xoa tay như có điều gì vui thầm. Sau giờ học, thầy đi đến phòng của đội thiếu niên, kể chuyện những năm thầy còn đi học và một lần nhìn vào Pê-chi-a, thầy nói:

— Nhà trường đem lại kiến thức cho con người và dạy cho biết sống tập thể.

Kỳ thi kiểm tra, Bun-ca tỏ ra rất cừ. Nó bình tĩnh làm bài tập, trả lời trên bảng không cần phải đưa mắt tìm bạn giúp đỡ, và hòn phấn cũng không nháy trên tay nó nữa.

Bây giờ bọn trẻ đã lại chú ý đến Pê-chi-a. Nó cảm động. Khi Bun-ca lên bảng, Pê-chi-a không rời mắt khỏi bạn, nó im lặng mấp máy môi và nhăn nhó một cách đau khổ chờ nghe bạn trả lời. Thầy An-đơ-rây cũng hay nhìn nó. Bọn trẻ nói thầm với nhau.

Một hôm, tại phòng thay quần áo, có ai gọi Pê-chi-a. Nó quay ra và nhìn thấy Vi-chi-a.

Vi-chi-a hỏi một cách làm như vô tình:

— Cậu về bằng đường nào?

Pê-chi-a đỏ mặt và vui sướng trả lời:

— Tớ ấy à... theo cậu...

V. Ô-XÊ-Ê-VA

KIM HẢI dịch

qua bản tiếng Nga

IN 20.080 c. TẠI NHÀ MÁY IN TIẾN BỘ, 175, NGUYỄN THÁI HỌC.
HÀ - NỘI - KHỔ 13 x 19 - XONG NGÀY 7-5-1932 - SỐ IN: 907
SỐ XUẤT BẢN: 17 KĐ - GỬI LƯU CHIỀU THÁNG 5 NĂM 1962

TỦ SÁCH «MĂNG NON»

TÓM TẮT NỘI DUNG

QUANH ĐỒNG LỬA

Một lần trong chuyến đi trại, một toán thiếu niên ngủ đêm trong rừng. Buổi tối, ngồi quanh đồng lửa, các em đã trao đổi tâm tình với nhau.

Có em nhận là trước kia đã làm phiền bà. .

Có em hạnh kiểm khá và ở trường vui vẻ nhưng về nhà cau có, cáu gắt...

Duy có Đi-ma lại sợ rừng.

Các bạn đã giúp đỡ Đi-ma bằng cách bảo Đi-ma xuống suối múc nước.

Đi-ma tới suối lại gặp một chú ngựa con rơi xuống khe. Thế là cậu ta vượt hết mọi khó khăn, sợ hãi để cứu chú ngựa đó. .

Ngoài ra trong tập này còn có hai chuyện nữa là "Chuyện bình thường" và "Trong lớp học" nhằm giới thiệu với các bạn nhỏ những mẫu chuyện sinh hoạt hàng ngày nhẹ nhàng xảy ra ở nhà và ở trường học.